

PROBLEMY ZE STANDARYZACJĄ NAZW POLSKICH JASKIŃ

PROBLEMS WITH STANDARDIZATION OF POLISH CAVE NAMES

Urszula Bijak¹, Mariusz Rutkowski²

¹ Instytut Języka Polskiego PAN

² Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

SŁOWA KLUCZOWE: nazwy jaskiń (speleonimy); standaryzacja; onomastyka

STRESZCZENIE: Standaryzacja to opiniowanie nazw do użytku oficjalnego, czyli ustalenie jednoznacznej i poprawnej nazwy, zgodnej z normami danego języka. Nazewnictwo jaskiń (speleonimia) jako specyficzna część toponimii, funkcjonująca przede wszystkim w obiegu mikrośrodowiskowym (geologów i speleologów), nie doczekała się jak dotąd standaryzacji. Na jej potrzeby został przygotowany w 2006 r. przez zespół powołany przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii projekt wykazu polskich jaskiń. Wykaz ten zawierał nazwy 3067 obiektów, z czego tylko 61 miało status nazw urzędowych. Kolejnym etapem prac było opiniowanie nazewnictwa jaskiniowego przez dwu językoznawców. Biorąc pod uwagę szczegółowe kryteria oceny, jak zgodność brzmienia i pisowni z ogólnymi zasadami języka polskiego, zapisy historyczne nazwy, tradycję użycia itp. proponowano dla każdej nazwy odpowiednią formę. Projekt wykazu nazw jaskiń był następnie przedmiotem obrad Komisji Nazw Miejscowości i Obiektów Fizjograficznych, przy współudziale opiniujących językoznawców. Efekt tych prac został zamieszczony w Internecie i stał się wstępem do dyskusji z udziałem środowisk speleologicznych i geologicznych.

1. WPROWADZENIE

Nazewnictwo jaskiń (speleonimia) wpisuje się w ogół nazw geograficznych (toponimii), ale cechuje je pewna odrębność w stosunku do pozostałych, bardziej utrwalonych w tradycji i obiegu komunikacyjnym kategorii toponimicznych. Odrębność ta wynika ze specyfiki obiektów, które są w dużej mierze dostrzegane i wyodrębniane z całościowo postrzeganej przestrzeni jedynie przez członków określonej mikrospołeczności. O ile obiekty takie, jak rzeki, góry, jeziora itp. są istotne dla ogółu społeczności (organizują one życie społeczne w wymiarze przestrzennym, składając się na będące w powszechnym użyciu „mapy”), o tyle inne obiekty stają się ważne tylko dla określonych środowisk, organizując i porządkując działania jedynie ich członków (współtworzą „mapy mikrośrodowiskowe”). Do tego rodzaju obiektów można zaliczyć większość jaskiń, które z punktu widzenia przeciętnego „użytkownika przestrzeni” nie stanowią obiektów przestrzennie i „czynnościowo” istotnych, mało tego – wiele z nich nie jest w ogóle wyodrębniana w procesie percypowania przestrzeni (pomijając już fakt, że odnalezienie wejścia do wielu jaskiń jest efektem podjęcia specjalnych czynności, specyficznego „zaangażowania w przestrzeń”). Ów fakt „społecznego ukrycia” obiektów determinuje w oczywisty sposób

nieznajomość ich nazw, a także – z drugiej strony – tworzenie i funkcjonowanie tych nazw w zasadzie wyłącznie w zamkniętym mikrośrodkowisku speleologów. Odrębności nazw jaskiń, wynikającej ze stosunkowo wąskiego obiegu, ograniczającego się do osób zawodowo lub hobbystycznie zajmujących się jaskiniami: geologów i speleologów, nie zmienia fakt, że spora grupa nazw funkcjonuje w obiegu ogólnym – dotyczy to głównie jaskiń udostępnionych do zwiedzania turystycznego. Pośrednim rezultatem tego stanu rzeczy jest środowiskowe „zawłaszczenie” nazw jaskiń, co z kolei przekłada się na kształtowanie nowych wzorców nazewniczych i wytworzenie tradycji nadawania nazw przez odkrywców nowego obiektu jaskiniowego. Speleonimia (tak jak i nazwy dróg wspinaczkowych, Rutkowski, 2001a) z jednej strony ma charakter nazewniczego folkloru – czy raczej neofolkloru środowiskowego (Rutkowski, 2001b), z drugiej zaś jest to chyba jedna z ostatnich enklaw wśród obiektów fizjograficznych, gdzie ciągle dokonuje się nowych odkryć, nazywa nowe przestrzenie.

2. STANDARYZACJA NAZW GEOGRAFICZNYCH

Standaryzacja, czyli opiniowanie nazw do użytku oficjalnego, urzędowego jest próbą wyrwania przestrzeni symbolicznej (społecznej) z jej naturalnego mikrośrodkowiska i włączenia jej do przestrzeni ogólnej, choćby na użytek geodezji, geologii i kartografii.

Standaryzacja i kodyfikacja nazewnictwa, zawsze odbywała się z udziałem językoznawców. Przy czym w wypadku nazw miejscowych, hydronimów, antroponimów wkraczali oni już w przestrzeń oswojoną, opracowaną, przebadaną; opracowania onomastyczne stanowiły również źródła, podstawy wykazów kodyfikowanych i standaryzowanych nazw geograficznych. Inaczej jest w wypadku speleonimów, czyli nazw jaskiń, które nie były do tej pory w polu zainteresowania onomastów polskich, ani zresztą jak się wydaje słowiańskich. Encyklopedie: *Polskie nazwy własne* (1998) i *Słowiańska onomastyka* (2003) nie zawierają żadnych informacji dotyczących tej grupy onimów. W bibliografii onomastyki polskiej za ostatnie dziesięciolecie znaleźć można kilka artykułów omawiających nazwy jaskiń: speleonimy tatrzańskie były przedmiotem publikacji M. Kapeluś (1989), a analizę nazw jaskiń sudeckich i świętokrzyskich zamieścił G. Seroczyński (2000, 2002). Językoznawcy wkroczyli więc w tę przestrzeń dopiero w momencie standaryzowania nazewnictwa.

2.1. Wykaz nazw jaskiń

Na potrzeby standaryzacji został przygotowany w 2006 r. przez zespół (Jerzy Grodzicki i Jerzy Mikuszewski) powołany przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii wykaz nazw jaskiń. Sporządzono go na podstawie danych Państwowego Rejestru Nazw Geograficznych (dalej PRNG) oraz regionalnych inwentarzy jaskiń opracowanych przez speleologów. Wykaz ten zawiera nazwy 3067 obiektów, z czego tylko 222 były przed sporządzeniem spisu w zasobach PRNG, a więc w obiegu ogólnym (najwięcej w Tatrach), a 61 miało status nazw urzędowych (też głównie w Tatrach). Speleonimy prezentowane są w nim regionami, w obrębie regionów alfabetycznie według schematu: nazwa zaproponowana do zatwierdzenia wraz z końcówką dopełniacza, nazwy oboczne, rodzaj obiektu, lokalizacja w regionie geograficznym, przynależność terytorialna, współrzędne geograficzne, status nazwy, źródło informacji, gmina, powiat, województwo, uwagi. Tak przygotowany wykaz był opiniowany pod względem nazewniczym przez dwu językoznawców (autorów tego artykułu).

2.2. Analiza modeli nazewniczych i wzorców strukturalnych

W ogólnym zasobie nazw jaskiń możemy odnotować nazwy stare, posiadające starą dokumentację, tradycyjne, często ludowe (choć jest ich niewiele lub może niewiele trafiło do inwentarzy), obok których występują twory nowe, środowiskowe, nadawane przez badaczy i odkrywców jaskiń, często zdarzają się też modyfikacje nazw starych, które w sposób niewystarczający identyfikowały obiekt. Najstarsze zapisy posiada chyba w tym zbiorze *Smocza Jama*, która była wzmiankowana już w XIII wieku, określana po łacinie jako *Antrum Draconis*. *Grota Łokietka* jest po Smocznej Jamie najpopularniejszą jaskinią Polski, znaną od bardzo dawna, zapisaną w XVII w. jako *Spelunca Regia/Jaskinia Królewska*. W literaturze funkcjonowało dla tego obiektu ponad 20 nazw (Gradziński *et al.*, 1996), które można by sprowadzić do 4 modeli nazewniczych: rzeczownik określający typ obiektu (*jama, pieczara, grota, jaskinia*) + przymiotnik: *królewski*, (odmiejscowy) *czajowski, ojcowski, chełmski*, (odantroponimiczny) *Łokietkowy, Łokietkowski*, antroponim w dopełniaczu: *Łokietka, Króla Łokietka* oraz model bardziej rozbudowany z członem lokalizującym od wyrażenia przyimkowego: *Jaskinia Łokietka w Górze Chełmowej*. Człon odantroponimiczny związany z królem *Łokietkiem* pojawia się w XIX wieku. Współcześnie w użyciu są dwie nazwy: *Grota Łokietka* i *Jaskinia Łokietka*. Częściej używana (w przewodnikach, na mapach, na stronach internetowych m. in. również Ojcowskiego Parku Narodowego) jest forma *Grota Łokietka*, niewiele niższą frekwencją ma także postać *Jaskinia Łokietka* – taka nazwa znajduje się w inwentarzu JOPN (Gradziński *et al.*, 1996). O pochodzenie ludowe można podejrzewać nazwy jednoczłonowe typu *Piekło, Piekietko, Dziura, Grzmiączka* itp. Większość współczesnego nazewnictwa jaskiniowego to jednak twory środowiskowe, nazwy których kreatorami są odkrywcy, badacze.

Patrząc na zagadnienie speleonimii ze ściśle językowego punktu widzenia, można odnotować kilka zasadniczych typów motywacyjnych oraz wskazać kilka produktywnych wzorców strukturalnych nazewnictwa jaskiniowego. Nazwy jaskiń tworzy się na ogół uwzględniając lokalizację, charakterystykę fizjograficzną obiektu, okoliczności towarzyszące jego odkryciu, także osobę/osoby odkrywców. Nazwy lokalizujące wskazują położenie obiektu, zarówno względem miejscowości, jak i gór, skał, innych jaskiń, wąwozów, dolin (*Jaskinia Lodowa w Jaroszewcu, Okiennik w Pszczelnej Skale, Nisza naprzeciw Muszli, Schronisko Ciasne w Stodoliskach*). Nazwy charakteryzujące oddają kształt obiektu (*Jaskinia Beczkowa*) bądź inne cechy fizjograficzne (*Jaskinia Chalcedonitowa, Jaskinia Dolomitowa, Schronisko Ciepłe*). W nazwach pamiątkowych motyw nazwotwórczy wiąże się z sytuacją pierwszej eksploracji, z chęcią upamiętnienia odkrywcy czy też bliskiej mu osoby (*Okap Massalskiego, Jama Ani*), z kultem świętych (*Grota Świętej Rozalii*).

Pod względem struktury speleonimy to: nazwy jednoczłonowe, np. *Groby, Czyściec, Raj, Prochownia*, złożenia, np. *Mikroschronisko* i nazwy komponowane składające się z członu utożsamiającego i dyferencyjnego, np. *Kamienne Mleko, Stare Piekło*. Dominujące są jednak struktury, w których człony utożsamiające to terminy, leksemy speleologiczne takie jak: *jaskinia, schronisko, grota, jama, komin, nisza, schron, studnia, dziura, szczelina, okap, okiennik*. Członami dyferencyjnymi są natomiast:

- przymiotniki (*mały, ciasny, górny, dolny, zachodni, południowy, gliniasty, dziki, mamutowy, psi, lisi, bobrzy* itp.), w tym także odmiejscowe (*Jaskinia Raclawicka*) i dzierzawcze lub pamiątkowe (*Jaskinia Cabanowa, Tomkowa Dziura*),

- liczebniki (*pierwszy, drugi* itd.),
- wyrażenia przyimkowe zawierające rzeczownik pospolity (*Schronisko za Półką, Jaskinia za Filarem*), toponim (*Nisza w Pochylicach*), mikrotoponim (*Nisza nad Pstrągarnią*), oronim (*Szczelina Dwuotworowa w Chelmowej Górze*),
- rzeczowniki (w tym antroponimy) w dopełniaczu, np. *Jama Agi, Jaskinia Maurycego, Jaskinia Samsonowicza, Grota Skrzatów, Studnia Gwarków*.

W przypadku nowo tworzonych nazw, zwłaszcza małych obiektów, można zaobserwować ogólną tendencję do łączenia kilku modeli nazewnictwa z wykorzystaniem terminów oznaczających różne typy pustek skalnych, przymiotników charakteryzujących bądź lokalizujących obiekt, liczebników, wyrażen przyimkowych o charakterze lokalizującym. Ma to miejsce np. w Ojcowskim Parku Narodowym, gdzie jest duża ilość jaskiń na stosunkowo małym obszarze. Spotykamy tu takie twory jak: *Schronisko pod Glazem w Ciasnych Skalkach, Schronisko Pierwsze w Dolince za Iglą Deotymy, Schronisko Górne Małe w Okopach, Schronisko Górne Pierwsze w Ogrojcu*. Pojawiają się całe serie, czy też gniazda powiązanych ze sobą nazewnictwo i lokalizacyjnie speleonimów, np. *Schronisko w Chelmowej Górze, Schronisko Małe w Chelmowej Górze, Schronisko Niskie w Chelmowej Górze, Schronisko Trójotworowe w Chelmowej Górze, Szczelina Dwuotworowa w Chelmowej Górze, Nisza w Chelmowej Górze*.

3. ZASADY STANDARYZACJI SPELEONIMÓW

Podstawowym celem ustalania czyli standaryzacji nazw geograficznych jest zapewnienie nazwom jednoznaczności i poprawnej, zgodnej z normami danego języka, formy. Przy ustalaniu nazw geograficznych stosowane są różne kryteria w zależności od tego, które z nazw podlegają standaryzacji. Inne metody muszą być stosowane w stosunku do nazw miejscowości, a inne gdy ustalana jest forma językowa nazw obiektów fizjograficznych, które najczęściej nie posiadają dokumentacji historycznej. Przy opiniowaniu nazw kierowano się ogólnymi założeniami standaryzacyjnymi wypracowanymi przez Komisję Nazw Miejscowości i Obiektów Fizjograficznych (Cieślakowa *et al.* 2006), ale również specyfiką materiału.

Przy ustalaniu właściwej formy brano pod uwagę:

1. zgodność brzmienia i pisowni nazwy z zasadami polskiego języka ogólnego,
2. zapisy historyczne, niestety w ograniczonym stopniu, gdyż dla większości obiektów są one nieliczne i datują się na pierwszą połowę XX wieku – tylko duże obiekty wcześniej odkryte, mają bogatszą dokumentację,
3. tradycję użycia zarówno we wspólnocie lokalnej, jak i w środowisku speleologów,
4. częstość występowania formy na mapach, w przewodnikach turystycznych (w ograniczonym zakresie, gdyż większość nazw jaskiń tam się nie pojawia), na stronach internetowych gmin i powiatów, klubów speleologicznych,

Daną nazwę jaskini zestawiano odpowiednio z:

- całym zasobem polskich speleonimów, ich typów, równocześnie uwzględniając specyfikę regionalną,
- innymi nazwami geograficznymi: miejscowymi, ale głównie terenowymi i górskimi, które nie były dotąd standaryzowane.

3.1. Propozycje zmian

Ingerencje dotyczyły głównie ortografii, zmiany kolejności członów, pisowni liczebników słownie nie cyframi, niekiedy eliminowane były człony nazw zestawionych (wieloelementowych), które w minimalnym stopniu wpływały na identyfikację obiektu. Jeśli obiekt posiadał nazwy oboczne lub gdy jedna nazwa posiadała warianty, konieczne było dokonanie wyboru jednej z form. Był to zabieg trudny, ale obowiązkowy. Tak było ze wspomnianą już *Jaskinią/Grotą Łokietka*; formą przyjętą w inwentarzu Jaskinie Ojcowskiego Parku Narodowego jest *Jaskinia Łokietka*, nazwą urzędową jest natomiast *Grotą Łokietka* (NGRP 1991) i taka postać została rekomendowana do zatwierdzenia. Ta zmiana pociągnęła za sobą kolejne, gdyż nazwa ta stanowiła element lokalizujący w innych speleonimach, a więc *Schronisko pod Jaskinią Łokietka* stało się *Schroniskiem pod Grotą Łokietka*, podobnie jak pozostałe w tej serii: *Schroniska nad Jaskinią Łokietka*, *Schronisko Boczne przy Jaskini Łokietka* *Schronisko Dwuotworowe nad Jaskinią Łokietka*. Najwięcej problemów sprawiły nazwy wielowyrazowe, a właściwie więcej niż dwuwyrazowe. Słowniki ortograficzne zawierają niewiele wskazówek na temat pisowni nazw bardzo rozbudowanych, a także szyku poszczególnych członów. Jeśli chodzi o pisownię przyjęto zasadę zapisywania wszystkich członów nazwy wielką literą oprócz przyimków i spójników, a także zastępowania w nazwach cyfr arabskich i rzymskich przez liczebniki porządkowe pisane słownie. Jednak dwie nazwy zostały zatwierdzone w innej pisowni *Jaskinia gdzie spadł samolot*, *Jaskinie gdzie wpadły czołgi* (małymi literami), gdyż są to struktury zdaniowe, co jest bardzo nietypowe jeśli chodzi o formę nazw.

Nie zmieniano kolejności członów nazwy, jeżeli taki szyk używany był w literaturze speleologicznej, z wyjątkiem nazw typu *Schronisko nad Kaplicą Dolne* > *Schronisko Dolne nad Kaplicą*; przymiotnikowy człon lokalizujący *Dolne* znajdował się na końcu nazwy a nie bezpośrednio przy wyrazie określanym i dlatego zmienił on pozycję.

Pomijano termin speleologiczny typu *schronisko* w nazwach z innym członem rzeczownikowym, np. *Schronisko Górnickie Wrota* > *Górnickie Wrota*, *Schronisko Szczelina obok Tunelu Wielkiego* > *Szczelina obok Tunelu Wielkiego*, *Schronisko Tunel w Paskowych Dolach* > *Tunel w Paskowych Dolach*, też cudzysłowy wydzielające inne nazwy np. nazwy sztolni *Jaskinia w sztolni „Zofia” na Miedziance* > *Jaskinia w Sztolni Zofia na Miedziance*.

Nie wszystkie nazwy zostały zestandaryzowane. Te, których forma budziła wątpliwości, gdy brakowało źródła pochodzenia nazwy lub dla których nie uwzględniono najnowszych inwentarzy, zostały skierowane do ponownego rozpatrzenia, weryfikacji.

Wykaz nazw jaskiń wraz z propozycjami form standaryzowanych i nazwami, które jeszcze czekają na weryfikację został umieszczony na stronie Komisji Nazw Miejscowości i Obiektów Fizjograficznych (KNMiOF 2011) w celu „szerokiej konsultacji”.

3.2. Reakcje środowiska speleologów

Żywe zainteresowanie wzbudził ten wykaz w środowisku jego głównych użytkowników, czyli speleologów, zarówno badaczy, jak i hobbystów. Sprawa wykazu była dyskutowana na forum internetowym Sekcji Speleologicznej PTP im. M. Kopernika (SS, 2011), będzie też przedmiotem dyskusji na Sympozjum Speleologicznym w Ojcowie i tam środowisko ma wypracować formułę współpracy z KNMiOF. Część uwag dotycząca poszczególnych nazw została do Komisji już przesłana.

Ze wstępnych dyskusji wynika niechęć środowiska do jakichkolwiek ingerencji z zewnątrz w nazewnictwo; speleolodzy uważają się za kreatorów, głównych użytkowników, ale też chyba właścicieli nazw jaskiń. Nawet ortograficzne ingerencje budzą sprzeciw, np. zagadkowa nazwa jaskini *Ciesenc* została zmieniona na *Ciesęc* (zgodnie z normą zapisywania samogłosek nosowych, zapis z *ę*). Oto co autor-odkrywca napisał na temat tej zmiany: „nazwa jaskini nadana przez jej odkrywcę, jest jak tytuł powieści dla pisarza – odzwierciedla jakieś fakty zawarte w treści (opisie jaskini). Dlatego każdy eksplorator nadający nazwę jaskini ma prawo do niepoprawnej pisowni, jeśli tylko robi to świadomie i celowo” (SS 2011). Inny speleolog w piśmie do KNMiOF sugeruje zmianę *Jaskinia Siedlecka* na *Jama na Dupce*, a *Schronisko obok Jaskini Siedleckiej* na *Dziurka w Dupce* (*Dupka* to n. skały jednak nie urzędowa). Wulgaryzmy, nazwy ośmieszające pojawiają się w toponimii, ale są one z czasem rugowane, czy to samoistnie, czy na wniosek lokalnej społeczności. Mimo niezbyt purystycznego podejścia do nazw-wulgaryzmów, jeśli mamy do wyboru dwie nazwy, z których jedna jest wulgaryzmem, a druga nie jest, przy czym obie są zgodne z modelem nazewniczym, wybierzemy raczej nazwę neutralną, nawet jeśli etymologicznie *dupa*, *dupka* (por. prasłowiańskie *dupa ‘wglębenie, zagłębienie naturalne w ziemi, w skale’) należy do tego samego pola semantycznego co *jaskinia* (por. *ěskyhi ‘naturalne wydrążenie w skale’ Boryś 2005).

Procesy standaryzacji, kodyfikacji napotykają na opór lokalnych społeczności także w odniesieniu do bardziej ustabilizowanych i oficjalnych kategorii, jak np. nazwy miejscowości. Próby zmiany zastanego i utrwalonego porządku – także nazewniczego – często budzą sprzeciw, zwłaszcza, gdy są podejmowane przez jakieś „oficjalne czynniki” z zewnątrz, ogólnie, administracyjnie, dlatego nie dziwi taka reakcja środowiska speleologów.

4. PODSUMOWANIE

Nazewnictwo jaskiń ma charakter niestabilny i w zasadzie przy sporządzaniu wszelkiego typu wykazów (także urzędowych) można mówić o stanie na konkretny dzień (miesiąc, rok), mając na uwadze jego możliwą dezaktualizację (i to zarówno na skutek nowych odkryć, jak i zmian statusu jaskiń już odkrytych, które mogą ulec np. zasypaniu). Do tej pory środowisko speleologiczne nie opracowało pełnego wykazu jaskiń polskich (wykazy takie mają Czesi, Słowacy). To, czym dysponujemy to inwentarze regionalne, sporządzane według względnie jednolitych zasad i portal internetowy Jaskinie Polski, który według jego autorów stanowi „najbardziej aktualne kompendium wiedzy o jaskiniach Polski” (JP 2011). Nie zamieszcza on jednak obiektów z obszaru Ojcowskiego Parku Narodowego, Pienińskiego Parku Narodowego oraz Sudetów, podobnie jak dokumentacji jaskiń odkrytych po opublikowaniu inwentarzy poszczególnych regionów. Pełniejsze dane ma PRNG, który zawiera obecnie 3079 nazw jaskiń, tyle samo jest w Geoportalu zasilanym danymi PRNG.

Standaryzacja nazw jaskiń przeprowadzona w ścisłej współpracy ze środowiskiem speleologów (badaczy i hobbystów) może być znakomitą okazją do sporządzenia pełnego, wolnego od błędów (na tyle, na ile to możliwe) wykazu nazw polskich jaskiń.

LITERATURA

Boryś W., 2005. Słownik etymologiczny języka polskiego, Kraków, s. 132, 205.

- Cieślakowa A., Wolnicz-Pawłowska E., 2006. Przedmowa. W: *Nazewnictwo Geograficzne Polski, t. I, Hydronimy, cz. 1, Wody płynące, źródła, wodospady*. Gł. Urząd Geod. i Kart. Warszawa: VII–XIII.
- JOPN, Gradziński M., Michalska B., Wawryka M., Bisek K., 1996. Jaskinie Ojcowskiego Parku Narodowego, Chelmska Góra, Ojców, s. 35.
- Kapełuś M., 1989. Toponimia jaskiniowa. *Onomastica* 34, s. 83–91.
- NGRP, *Nazwy Geograficzne Rzeczypospolitej Polskiej*, 1991, Warszawa–Wrocław, s. 716.
- Rutkowski M., 2001a. *Mikrotoponimia przestrzeni wspinaczkowej. Studium socjonomastyczne*. Olsztyn.
- Rutkowski M. 2001b. Typ przestrzeni społecznej a nazewnictwo (na przykładzie oronimii Tatr). W: Cieślakowa A., Czopek-Kopciuch, B. (red.), *Toponimia i oronimia*, Kraków, s. 323–331.
- Rzetelska-Feleszko E. red. 1998. *Polskie nazwy własne. Encyklopedia*. Warszawa–Kraków.
- Rzetelska-Feleszko, E., Cieślakowa A. red. 2003. *Słowiańska onomastyka. Encyklopedia, t. I–II*. Warszawa–Kraków.
- Seroczyński G., 2000. Uwagi o speleonimach sudeckich. *Prace Filologiczne* 45, s. 513–518.
- Seroczyński G., 2002. Speleonimy regionu świętokrzyskiego. *Onomastica* 47, s. 99–106.
- JP, 2011. geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/jaskinie_polski
- KNMiOF, 2011. www.knmiof.mswia.gov.pl/portal/kn/72/2779/Nazwy_jaskin.html
- SS, 2011. www.ssb.strefa.pl/sspt/
- Geoportal, 2011. maps.geoportal.gov.pl

PROBLEMS WITH STANDARDIZATION OF POLISH CAVE NAMES

KEY WORDS: cave names; standardization; onomastics

SUMMARY: The standardization is recommending the official forms of proper names, which should be done in accordance with the general rules of each language. Names of caves (speleonyms), as a special part of toponymy that function within the speleologists' and geologists' microsocieties, have not been standardized yet. A team for the cave names standardization, appointed by Head Office of Geodesy and Cartography, prepared Polish caves names tentative list in 2006. The list contained the names of 3067 caves, only 61 among them have the status of official names. The next stage was the assessment of the names by two linguists. They proposed official forms for all of the cave names, taking into consideration the particular criteria, as well as the accordance of the verbal and written forms with general lingual rules of Polish language, historical notations, usage tradition etc. Next, the project was consulted within the Commission of Place Names and Physiographic Objects Names, together with the linguists. The effects of these works were published on the website. This constituted as an introduction to the discussion within the speleologists' as well as geologists' communities.

Dr Urszula Bijak
e-mail: urszulab@ijp-pan.krakow.pl
telefon: 12 632 56 92, w. 118

Dr hab. Mariusz Rutkowski
e-mail: rutkow@uwm.edu.pl
telefon: 89 527 63 13